

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 2 (38)

Olsztyn, Niedziela 16 grudnia 1945 r.

Rok I

Pragniemy wszyscy spokoju

Kiedy dzwonnik odejmie ręce od sznura — długo jeszcze dzwon kołysze się, a serce jego boleśnie kołacze się w takt spiżowych jęków.

Podobnie ludzkość, rozkołysana psychicznie czasu wojny, długo jeszcze nie może odnaleźć równowagi i szarpie się, i szamoce, i dopełnia tysiące szaleństw mimo, że niczego bardziej nie pragnie, niż wytchnienia, ładu, spokoju.

Dla nas, Polaków, wojna skończyła się już z górą siedem miesięcy temu. Chociaż jednak oddawna zamilkły działa i warkot samolotu oddawna nie budzi już lęku i zgrozy — zbyt wielu spośród nas tkwi jeszcze w psychicznej atmosferze wojny, atmosferze trwania bez jutra, bierności i ryzykanctwa zarazem, nieokreślonych nadziei i obaw, niejasnych przeczuć, upartych złudzeń.

Rozkołysany dzwon wojny w wielu uszach brzmi jeszcze echem zamilkłych tragicznych tonów, które — na szczęście ludzkości i nas Polaków — nie zbudzą już nigdy bestii ludzkiej.

Czas najwyższy otrząsnąć się z psychicznych pozostałości wojny. Bowiem stanowią one nie tylko zatrute źródło wewnętrznej rozterki, nie tylko naruszają osobistą równowagę duchową i umysłową jednostki, ale w sumie stanowią również niebezpieczne podłoże szkodliwego fermentu społecznego, który opóźnia dzieło normalizacji i stabilizacji stosunków pokojowych.

A tego właśnie domaga się nie tylko zdrowy instynkt przeciętnego obywatela, tego domaga się przede wszystkim interes Państwa i Narodu.

Weszliśmy w okres pokoju. Chcemy aby jego odpowiednikiem był osobisty nasz spokój wewnętrzny i spokój w naszym życiu zbiorowym. Wiemy bowiem, że tylko na takim fundamencie można budować dzieło pokoju: powszechną wolność, szczęście i dobrobyt.

Niech więc zamilką w naszych duszach i w naszych umysłach ostatnie echa wojny. Niech znikną jej upiory, straszące jeszcze słabe i chwiejne jednostki. Jest pokój — umacniajmy więc spokój wewnętrzny, który tak bardzo potrzebny jest Polsce, nade wszystko zaś tu, na Ziemi Odzyskanej, gdzie tak wiele jest przed nami pracy, wysiłków — i osiągnięć. WI. M.

Skonczyły się mrozy

Od wczorajszego wieczora rozpoczęła się odwilż. Dziś z rana termometr wskazywał zero. Wydaje się, że jeszcze raz sprawdzi się stare przysłowie ludowe: «Sw. Barbara po lodzie — Boże Narodzenie po wodzie».

Olsztyn odetchnął z ulgą. Odwilż

Milion kilogramów świadczeń rzeczowych

Powiat tarnowski przoduje w uświadomieniu obywatelskim

Tarnów. 16. 12 (PAP). Rolnicy powiatu tarnowskiego dostarczyli w ciągu jednego tygodnia milion kg. ziemniaków, jako świadczenia rzeczowe.

Postawa chłopów pow. tarnowskiego świadczy o zrozumieniu obowiązku społecznego i jest wyrazem zbratania wsi z miastem.

Dostawa świadczeń rzeczowych odbyła się w sposób manifestacyjny. Przodującym gromadom przyznano 15 nagród, które wręczono publicznie.

Oby rolnicy całej Polski poszli śladem chłopów pow. tarnowskiego.

Przed konferencją w Moskwie

Minister Byrnes u komisarza Molotowa

Moskwa (PAP) 16. 12. Wczoraj odbyło się pierwsze spotkanie między amerykańskim sekretarzem stanu Byrnesem a komisarzem ludowym spraw zagranicznych Molotowem. Podczas rozmów obecni byli zast. Kom. Lud. Z.S.R.R. Wyszyński i ambasador St. Zj. Harriman.

Odradza się prasa niemiecka

Czy znikną ślady szkoły Goebbelsa

Londyn (PAP) 16. 12. Agencja Reutera donosi, że wczoraj między niemiecką prasą a agencją prasową w Niemczech skończyła swoją pracę.

W dniu dzisiejszym zostanie uruchomiona w Hamburgu nowa agencja prasowa p.n. «Deutsche Pressdienst», która będzie dostarczała dziennikom wychodzącym na terenie Rzeszy, wiadomości ze świata i z Niemiec. Sztab nowej agencji D.P.D., który składa się prawie wyłącznie z Niemców, pracujących pod kierownictwem Anglików, zostanie odpowiednio rozszerzony. W pierwszych dniach nowego roku w brytyjskiej strefie okupacyjnej, ukażą się dzienniki redagowane przez Niemców.

Wyjasnić stanowisko wobec faszystowskiej Hiszpanii

Paryż 16.12 (PAP). Francuski minister spraw zagranicznych podał do wiadomości, że rząd francuski wystosował notę do rządów W. Brytanii i Stanów Zjednoczonych, dotyczącą stosunków do rządu gen. Franco w Hiszpanii.

Wyrok śmierci

Katowice 16. 12. (PAP). Przed wojskowym sądem garnizonowym, na sesji wyjazdowej w Sosnowcu odbyła się rozprawa karna przeciwko Januszowi Filli, Br. Piłkowi, St. Niewiadomskiemu, Wł. Szczekowi i F. Wojciechowskiemu, którzy we wrześniu r. b. dokonali napadu rabunkowego w Sosnowcu.

Sąd skazał Fillę i Piłkę na karę śmierci, Niewiadomskiego na 10 lat więzienia, Szczeka na 5 lat i Wojciechowskiego na 4 lata.

Wobec tego, że Zw. Radziecki nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych z Hiszpanią, nie wysłano noty do Moskwy. Rząd francuski, który sprzyja powrotowi rządu demokratycznego w Hiszpanii pragnie działać w porozumieniu ze St. Zjedn. i W. Brytanią, dlatego zwraca się do Londynu i Waszyngtonu o dokładne określenie stanowiska, jakie zajmują oba państwa względem gen. Franco.

Sprawiedliwości staje się zadanie

Wyroki na Niemców i pacholków hitlerowskich

Katowice. 16. 12. (PAP). Sąd specjalny karny w Katowicach na sesji wyjazdowej w Mysłowicach skazał Henryka Sobla, byłego majstra walcowni w Szopienicach i b. członka partii hitlerowskiej, na 6 lat więzienia za bicie po twarzy i szykowanie robotników Polaków.

Ten sam sąd wydał wyrok śmierci na Antoniego Polaka, rolnika o średnim wykształceniu, który współpracował z Niemcami i który w 1943 r. doniósł policji niemieckiej, że w miejscowej kuzni odbywają się zebrania polityczne. W wyniku tego donosu Niemcy aresztowali 9 Pola-

ków, osadzając ich w Oświęcimiu, gdzie 3 z nich zmarło, a 3 dotychczas nie powróciło.

Na ławie oskarżonych zasiadli również 39-letni Piotr Kozak, Ukrainiec, zam. ostatnio w Wyszkuwie i 34-letni Jan Goliś, robotnik fabryczny, narodowości polskiej. Obaj byli konfidentami tajnej policji niemieckiej i w latach 1943—45 pracowali dla Niemców. Winni są śmierci kilkunastu Polaków, których wydali w ręce Niemców. Obaj oskarżeni zasądzeni zostali na karę śmierci. Majątek ich, pochodzący ze zbrodniczego procederu, uległ konfiskacie.

Rozpada się tron cesarza Japonii

Ks. Konoye popełnił samobójstwo

Tokio 16.12. (PAP). Dowództwo Sprzymierzonych komunikuje, że książę Konoye popełnił wczoraj samobójstwo, zażywając trucizny. Książę Konoye był czołowym politykiem japońskim i premierem w okresie przedwojennym.

„Boskość” cesarza Japonii zagrożona

Tokio 16.12 (PAP). General Mac Arthur zabronił wyznawania w Japonii religii szintoistycznej, która jest narodowym wyznaniem japończyków, opartym na dogmacie o boskim pochodzeniu cesarza.

Szkola Sztuk Plastycznych w Łodzi

Łódź 16.12 (PAP). Powstała tu wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych na prawach akademickich. Jest to pierwsza tego typu uczelnia na terenie Łodzi.

Zakres nauki obejmuje: malarstwo ścienne i dekoracje wnętrz, grafikę, metaloplastykę, ceramikę oraz tkactwo artystyczne.

Miliard zł. na odbudowę przemysłu Z życia politycznego Ziem Odzyskanych okregu

W naszych oczach i przy naszym współudziale tworzy się nowa rzeczywistość gospodarcza Polski. Przesunięcie granic na zachód, odzyskanie całego Śląska i szeregu mniejszych ośrodków przemysłowych, przeistacza naszą strukturę gospodarczą od podstaw. Z kraju o charakterze wybitnie rolniczym, przedstawiamy naszą gospodarkę narodową na tory przemysłowe.

W naszym okregu, mimo ogromnych trudności gospodarczych, przemysł dźwiga się powoli z gruzów. Zastaliśmy tu zakłady przemysłowe zniszczone działaniami wojennymi, a mimo to dziś już powstają nowe placówki w dziedzinie przemysłu drzewnego, włókienniczego, skórzanego, budowlanego, przetwórczego itp. W początkach odbudowy przemysłu na naszym terenie, wysuwa się palące zagadnienie kredytów na dalszy jego rozwój. Kredyty te są niezbędne, ale muszą być znalezione na razie we własnym zakresie, bez czekania na pomoc ze strony Państwa.

Min. Przemysłu zarządziło sporządzenie we wszystkich zakładach przemysłowych remanentów z podaniem zdolności produkcyjnej zakładu i zapotrzebowaniem na surowce, półfabrykaty i materiały pomocnicze, na okres najbliższych trzech miesięcy. Wszystkie zasoby surowców i mate-

riałów powyżej ilości niezbędnej dla trzymiesięcznej produkcji, będą wycenione według zasady: cena z r. 1939 w markach niemieckich, licząc po 2 zł za markę, z mnożnikiem 6. Wycenione w ten sposób zasoby będą upłynnione, a uzyskane tą drogą finansy zasila specjalny Fundusz Inwestycyjno-Obrotowy Ziem Odzyskanych, który będzie już racjonalnie kredytował odbudowę przemysłu.

Wszystkie instytucje i zakłady przemysłowe, które dysponowały lub dysponują surowcami i materiałami przemysłowymi ziem odzyskanych winny równowartość tych materiałów wpłacić na F.I.O.Z.O. Zasoby surowców i materiałów, jakie zastaliśmy na ziemiach odzyskanych, stanowią nasz majątek państwowy i nikt z nich nie może korzystać bezpłatnie.

Zarządzeniem Min. Przemysłu została powołana do życia specjalna komisja Fiozo, której zadaniem będzie przyspieszenie realizacji remanentów. Inspektorzy komisji mają m. in. prawo wglądu do wszystkich akt i ksiąg placówek przemysłowych celem sprawdzenia wszelkiego rodzaju operacji handlowych, związanych z realizacją remanentów.

Problem zasilenia Funduszu Inwestycyjno-Obrotowego Ziem Odzyskanych jest zagadnieniem zasadniczym o znaczeniu państwowym i politycznym. Zagranica zarzuca nam brak inicjatywy w zagospodarowaniu ziem odzyskanych. Musimy pokazać, że tę inicjatywę mamy, że ze zgliszcz i popiołów szczególnie jeżeli chodzi o Okręg Mazurski odbudujemy tu fabryki i zakłady przemysłowe, że na arenie międzynarodowej zdobędziemy sobie imię społeczeństwa, które potrafi tworzyć i pracować.

Fundusz Inwestycyjno-Obrotowy Ziem Odzyskanych będzie podstawą do uruchomienia i zagospodarowania przemysłu. Hasło rzucone przez min. Minca „miliard złotych na FIOZO“ musi być podjęte przez wszystkie czynniki w dziedzinie przemysłu zaangażowane, a co najważniejsze, musi być zrealizowane.

Wszyscy, którzy na ziemi warmijsko-mazurskiej podjęli pracę dla wydzwignięcia z gruzów istniejącego przemysłu, muszą konsekwentnie iść dalej i pracować w świadomości, że odbudowa tego okregu to jeszcze jedna cegła dorzucona do odbudowy zniszczonej przez wojnę gospodarki narodowej. (jg.)

W dniach 12 i 13 bm. odbyło się posiedzenie Komitetu Porozumiewawczego Stronnictwa Demokratycznego w sprawie podziału mandatów do Woj. Rady Narodowej.

Przewodniczył ob. L. Dura. W zebrawaniu wzięli udział przedstawiciele następujących partii politycznych: P.P.R., P.P.S., S.D., S.L. i P.S.L.

Następne posiedzenie wyznaczono na dzień 17 bm.

Delegatami Polskiego Stronnictwa Ludowego na Okręg Mazurski (tymczasowy zarząd woj.) są ob. ob.: Inż. Stolarczyk, Swida Bolesław (prezes) i Dr. Witkowski Witold (vice-prezes).

Przyspieszyć rejestrację miejscowej ludności Usunąć trudności natury technicznej

Ludność miejscowa wciąż jeszcze składa wnioski o wydanie jej dokumentów polskich. Ludność mazurska i warmijska — to przeważnie robotnicy, a więc mieszkańcy wsi, rozsiadanych po całym okregu Mazurskim. Są to ludzie prości, którym niejednokrotnie trudno się wysłowić po polsku — przeto nie wyrobili sobie dotychczas dokumentów polskich z powodu trudności czysto praktycznych i najniesłuszniej figurują w statystyce, która obejmuje Niemców.

W tej sprawie, tak ważnej dla repolonizacji okregu, należałoby przedsięwziąć szczególne środki, aby (może przez wójtów i sołtysów) wzmocnić akcję, która umożliwiłaby szybsze rejestrowanie miejscowej ludności. Pozwoli to na złagodzenie

lub nawet zakończenie wielu sporów między ludnością napływową i miejscową. Wiemy bowiem, jak trudno jest repatriantom czy przesiedleńcom-rolnikom odróżnić Warmiaka czy Mazurę od Niemca. Posiadanie dokumentu polskiego w pewnych momentach — powiedzmy — trudnych dla ludności miejscowej pozwoli odwołać się do jego powagi. Przyspieszona akcja rejestracji miejscowej ludności, poparta przez organizacje polityczne i społeczne na terenie powiatów oraz komitety narodowościowe, które — nawiasem mówiąc — nie wszędzie są jeszcze zorganizowane i nie wszędzie działają dość sprawnie, wpłynęłyby korzystnie na zjednoczenie ludności i stabilizację stosunków w okregu Mazurskim. (B)

Państwowe Zeńskie Gimnazjum i Liceum Gospodarstwa Domowego w Olsztynie, Pańska 3, zawiadamia, że przyjmuje już wpisy. Nauka bezpłatna, internat na miejscu. Początek nauki 3 stycznia. Blższych informacji udziela Dyrekcja.

W pogoni za Smętkiem

Długo, bo 700 lat, buszował Smętek, diabeł pomorski, na ziemiach wybrzeża polskiego. On wydawał każdorazowemu wielkiemu mistrzowi Krzyżaków nakaz, aby pędził stąd tubylców w imię Jezusa Chrystusa, w imię dobra i cnoty, w imię przebaczenia i miłości, w imię odpuszczenia grzechów i zapomnienia winy.

Pojętnych wykonawców znalazł był Smętek w Krzyżakach. Jeszcze pojętniejsi stali się spadkobiercy spuścizny krzyżackiej — hitlerowcy, którzy świat swoimi zbrodniami zadziwili, Europę w stos gruzów obracając.

Więc kiedy dziś Polska wkroczyła na obszary, stanowiące dotąd niepodzieloną twierdzę zbrodniarzy i podpalaczy świata, narzuca się potrzeba wyśledzenia Smętka, aby go dopaść w jakiejś kryjówce i raz na zawsze unieszkodliwić.

Kto wie — może się on ukrywa na jeziorze Mazowsza pruskiego? Pospieszmy tedy za nim, wyznając otwarcie, że — wobec niesamowitej piękności tego kraju — pogoń za Smętkiem staje się dla nas niemal pozorem tylko, którym usprawiedliwiamy naszą włóczęgę po kraju „tysiąca jezior“.

Bo istotnie różnorodność krajobrazu tych jezior nie da się wprost opisać. Są tam istne małe morza — jak

Mamry, nad którym wznosi się nawet niewielka latarnia morska, wskazująca drogę do Węgorborka, i jak Niegoicin, a szczególnie Sniardwy — wielki trójkąt o 11 km. kwadratowych obszaru, którego brzegi nawet przy najbardziej przejrzystej pogodzie ledwie mającą w oddali, a przy najlżejszym zamgleniu gubią się zupełnie z oczu.

Fala na tych jeziorach osiąga niemal siłę fali morskiej. Wyspy, rozsiane na nich, są śliczne, czarne, zalesione. Wysepki na Sniardwach czynią wrażenie samotni, zagubionych na morzu. Na niektórych wyspach tych jezior, zwłaszcza na sniardewskim Czarcim Ostrowie, znajdują się istne więszki, folklorystycznie czyste polskie.

Co do obszaru, to powierzchnia jeziora Sniardwy wynosi wraz z odnogami 163 km. kw. Jezioro Mazury liczy 110 km. kw. Pod względem głębokości pierwsze miejsce zajmuje jezioro Taltowskie, liczące 51 metrów. Za najpiękniejsze jezioro uznano Nidzkie. Jezioro to — wielki łuk wodny wśród lasów i wzgórz, usiany mrowiem uroczych, zalesionych wyseppek, oraz łączący się z nim na północy pas jezior Gusianka i Beldan — stanowi zakątek, dla którego pod względem malowniczości nie da się wprost znaleźć odpowiednika.

Przed wojną, można było odbyć wycieczkę utartym szlakiem turystycznym, płynąc statkiem z przepięknej miejscowości Ruciany, położonej wśród puszczy Dickiej, czyli Jańsborskiej, kanałami, i jeziorami aż do Węgorborku, na wyspę Upalta, zwaną „Mazurskim Helgolandem“. Nie mniejszym powodzeniem cieszyły się wycieczki po jeziorze Rynskim do Mikołajek, t. zw. „Mazurskiej Wenecji“, o których powiada Mazur, że „Mikołajki, to nie bajki“. A jakimże piórem opisać uroczę rzeczki: warmijską Lynę i mazurską Krutynię, wartkie, jak potoki górskie, wijące się wśród niesamowitych gęstwien leśnych, a miejscami wśród wzgórz i przeskakujące z jeziora w jezioro.

Włóczęg się po tych toniach, ostępach i zakamarkach leśnych nie napotkałem nigdzie śladów Smętka. Przeciwnie! Nie czuję się w tym kraju obco, bo mocna i tęga zachowała się polszczyzna na obszarze tak napozór odbiegłego od Polski pruskiego Mazowsza. Nawet po krótkim pobycie w tych stronach Polak stwierdza, że jakieś krzepkie acz niewidzialne nici wiążą ów „kraj tysiąca jezior“ z polską ojczyzną, sprawiając, że jest nam bliski, że czujemy się tu, jak w domu — u siebie.

Już w kwietniu, będąc pierwszy raz po wojnie na Mazurach, stwierdziłem, że polskość posiada tu olbrzymie zadatki różrostu, a wśród tubylczej ludności brzmią coraz głośniejsze

wiersze mazurskiego pieśniarza ludowego, Michała Kajki z Ogródka w powiecie Ickim:

O ojczyzna nasza mowa
coś kwitnęła nam przed laty,
zakwitnijże nam na nowo,
jako kwitną w lecie kwiaty.
Zalśnij nama, jako zorze,
przywróćże nam skarb nasz isty,
aby w domu i we zborze
istniał język nasz ojczysty.

Język ojczysty — to język polski, boć kraj ten, odkąd przestał być dziką gęszą, polskim krajem był zawsze, o czym świadczą rdzennie polskie nazwiska rodowe i nazwy miejscowości i wód. Bo ów kraj, po którym tak długo Smętek hasał bezkarnie, jest zamieszkały przez ludność polską, przez protestantów „wanielików“ czczących Najświętszą Marię Pannę, „wanielików“, którym reformacja została narzucona przemocą. Atoli lud mazurski nie przyjął jej chętnie, bo przywiązany był do katolicyzmu i wierzenia katolickie nadal zachowywał. Jak to pogodzić z wyznaniem luteranckim, że Najświętsza Maria Panna jest na Mazowszu pruskim przedmiotem żarliwej ezczi, o to mniejsza, dość, że w święta maryjne pastorowie uznali za konieczne urządzenie nabożeństw w zborach luteranckich, aby przez to odciągnąć Mazurów od kościołów katolickich, do których chętnie uczęszczają.

Wśród ludności mazurskiej, tropów Smętka nie odkryłem.

D Z I E N OLSZTYNA

Starostwo Grodzkie w nowej siedzibie

Starostwo Grodzkie w Olsztynie przeniosło się z ul. Przemysłowej 1 do gmachu Ratusza i urzęduje w pokojach na 2-im piętrze, n-ry 70, 89, 90—96. (B)

Brak dowozu powodem zwyczajki cen

Wobec złych warunków atmosferycznych i obfitych opadów śnieżnych dowóz żywności do Olsztyna został w poważnej mierze zahamowany. Wyraz temu dała natychmiastowa zwyczajka cen na wolnym rynku. Należy jednak przypuszczać, że z najbliższą odwilżą przywóz towarów wzrośnie i ceny wrócą do poprzedniego poziomu. (B)

Ruch przedświąteczny w handlu

Na targowisku i w sklepach obserwuje się ostatnio pewne ożywienie. Tłumaczy się to zwiększonym popytem na wszelkie towary w okresie przedświątecznym. (B)

Przydział poduszek i pierzyn

Tymczasowy Zarząd Państwowy, oddział w Olsztynie, przydzielił pracownikom Urzędu Pełnomocnika Rządu około 60 poduszek i 40 pierzyn. Rozdziałem zajął się Zw. Zaw. Pracowników Administracyjnych. (B)

Rozpowszechniajcie Wiadomości Mazurskie

Dzis wieczorem

Teatr im. St. Jaracza

O godz. 16-ej sztuka w 3 aktach W. Fedora p. t. „Matura“. Dochód przeznaczony na Pomoc Zimową.

Kino „Polonia“

Historyczny film produkcji radzieckiej p. t. „Kutuzow“. Nad program Tygodnik Wytwórni W. P. Początek seansów o godz. 14, 16, 18 i 20.

Kiedy osadnik może być usunięty na koryzyc Mazura lub Warmiaka

W związku z wypadkami zataragów o gospodarstwa rolne pomiędzy ludnością miejscową (Warmiacy i Mazurzy) i napływową Wojewódzki Komitet Osiedlenczy wystosował do starostw powiatowych i oddziałów powiatowych PUR-u instrukcję, która ustala następujące wytyczne przy rozstrzygnięciu podobnych spraw przez władze lokalne.

Osadnik lub repatriant, który przybył do okręgu Mazurskiego do dnia 1.IX. rb. i objął gospodarstwo i zagospodarował je, nie może być usunięty na korzyść Mazura lub Warmiaka, którzy dopiero teraz repolonizują się. W takich wypadkach Mazurowi czy Warmiakowi należy przydzielić gospodarstwo równowartościowe.

Sprawność transportu kolejowego sprawi nieodzowny warunek normalnego funkcjonowania życia gospodarczego. Znaczną część naszych trudności gospodarczych należy właśnie przypisać niedostatecznej sprawności transportu kolejowego. Cierpi na tym system aprowizacyjny, cierpi przemysł i handel, cierpi cała ludność.

Na Śląsku dzięki ofiarnej pracy polskiego górnika rosą góry węgla, a ludność miast województw centralnych i wschodnich marzni z braku opału, fabryki stają, w portach tygodniami nieraz czekają okręty na węgiel eksportowy, za który Polska może wszystko nabyć za granicą. Jest to jeden tylko z wielu przykładów.

W trosce o ciągłość komunikacji

Śniegi nie zahamują ruchu na szosach

Utrzymanie ciągłości ruchu komunikacyjnego w okresie opadów śnieżnych, które już spowodowały poważne trudności, stanowi obecnie troskę władz drogowych i kolejowych.

W okręgu Mazurskim opracowano plan na okres zimowy utrzymania w stanie przejezdzalnym następujących połączeń szosowych: Olsztyn — Warmbork — Biskupiec — Łądzbork — Mikołajki — Elk, Żądzbork — Rastembork — Luczany, Luczany — Węgobork, Olsztyn — Ostród — N. Ilawa — Susz, Olsztyn — Olsztynek — Nibork — Mława, Olsztyn — Loken — Morąg — Niebytów — Zalewo — Susz, Morąg — Pasłęk — Elbląg, Olsztyn — Dobrze Miasto — Licbark — Laneberg, Olsztyn — Szczytno, Jansbork — Orzysz, Bartoszyce — Licbark, Nordenbork — Węgobork, Ostród — Loken.

Na wymienionych szlakach ustawia się zasłony przeciwnieźne w odległości 12 — 15 m. od drogi. Poza tym niższa służba drogową ma obowiązek w okresie gołolędy podsypywać nawierzchnię piaskiem na pochyłościach i na ostrych zakrętach. Za wykonanie tych wszystkich zarządzeń osobiście są odpowiedzialni kierownicy powiatowych zarządów drogowych. Niektóre powiaty, jak np. Nibork, wszystkie zarządzenia już wykonały.

Zarówno repatriant jak przesiedleńca może być usunięty tylko w tym wypadku, jeśli zajął gospodarstwo Mazura lub Warmiaka, wyłączonego przez Niemców, powracającego obecnie z obozu karnego lub przesładowanego przez okupanta za działalność w duchu polskim.

Wszystkie wypadki tego rodzaju sporów między osiedlencami i miejscową ludnością warmijsko-mazurską należy traktować indywidualnie. W każdym wypadku decyzję należy powziąć komisyjnie (protokularnie na piśmie) z udziałem rejonowego inspektora osadnictwa PUR-u, komisarza ziemskiego i referenta osiedlenczo-rolnego starostwa. Decyzja taka bowiem ma znaczenie formalnoprawne i miarodajne dla sądu. (B)

Kolejnictwo kuleje przede wszystkim z braku potrzebnej ilości wagonów towarowych. Powiększenie taboru kolejowego — to zagadnienie niezwykle trudne, którego rozwiązanie wymaga dłuższego czasu.

Stąd narzuca się jeden tylko wniosek: posiadany tabor kolejowy musi być wykorzystywany jak najbardziej racjonalnie. Nie wolno marnować ani jednego dnia pracy wagonu, przetrzymując go niepotrzebnie czy to przy naładunku, czy też przy rozładunku towarów. Musi być też skrócony do minimum czas przebiegu wagonów.

Racjonalne i oszczędne wykorzystanie każdego wagonu towarowego — to elementarny obowiązek obywateli.

Marnotrawstwo w użytkowaniu taboru kolejowego — to karygodna lekomyślność lub niedbalstwo, których skutki gospodarze mogą groźnie zawazyć na całości odbudowy kraju i normalizacji życia powojennego.

Niestety — świadomość tego niebezpiecznego dla Państwa zjawiska nie dość jeszcze została upowszechniona w społeczeństwie mimo wysiłków Rządu, zw. zawodowych, partyj politycznych i prasy. Dowodem tego są następujące dane, zaczerpnięte w Dyrekcji P. K. P. w Olsztynie.

W czasie od 9.11. br. do 30.11. br. na stacji Olsztyn różne instytucje przetrzymały następujące ilości wagonów towarowych: „Społem“ 23 wagony przez 811 godz. (średnio na 1 wagon 35 godz.), P. U. R. 4 wagony przez 139 godz. (średnio 34 godz.), Państw. Stacja Traktorów 5 wagonów przez 100 godz. (średnio 20 godz.) i Urząd Bezpieczeństwa 16 wagonów przez 431 godz. (średnio 37 godz.).

Ogółem tylko 4 instytucje w Olsztynie w ciągu 3 tygodni zmarnowały 61 wagono-dniówek!

Wiemy, — trudności wyładunkowe w Olsztynie są szczególnie wielkie. Czas, wyznaczony przez P. K. P. na rozładunek wagonów (6 godzin od chwili zawiadomienia klienta), jest b. krótki. Tym niemniej obywatelskie podejście do sprawy, dobra wola, energia i ofiarność mogą i powinny zdziałać bardzo wiele. Trzeba sobie tylko w każdym pojedynczym wypadku uświadomić, jak wielkie niepowetowane straty ponosi w sumie Państwo i gospodarka narodowa. Trzeba zrozumieć, że każda zaoszczędzona przy wyładunku godzina — to zwycięska potyczka na froncie walki o lepsze jutro Polski. (z.)

Okręgowy zjazd przemysłowy

Woj. Wydział Przemysłowy organizuje na dzień 17 bm. zjazd referentów przemysłowych starostw powiatowych oraz przedstawicieli przemysłu z okręgu Mazurskiego. (B)

Z sali teatralnej

Wieczór Mickiewiczowski

Teatr im. St. Jaracza dobrze spełnia swoją misję kulturalną, jeśli pamiętał o 90-tej rocznicy śmierci Mickiewicza. Bo nawet w czasach tak obfitych w wydarzenia, jak doba obecna, nie należy zapominać o wielkich zmarłych.

Jakikolwiek utwór naszego genialnego poety weźmiemy do ręki, od „Ballad i Romansów“ począwszy, na „Panu Tadeuszu“ skończywszy, wszędzie znajdziemy — pominąwszy już estetyczne wartości — niewyczerpaną skarbnicę myśli na dziś, na jutro i na pojutrze, choć cały wiek dzieli nas od ich powstania.

A przytym nasz największy romantyk był — należy o tym pamiętać — również człowiekiem czynu. Przy najwyższych wlotach ducha zawsze jawi się u niego postulat czynu, jako kwintesencja całej twórczości. Czynem jest i „Oda do Młodości“ i „Faryś“ i „Konrad Wallenrod“ i Konrad z III części „Dziadów“, czynem jest „Trybuna Ludów“, tak jak realnym czynem jest schyłek życia wieszczca, kiedy obudził się w nim organizator wojskowy i polityk.

Referat o życiu i twórczości Mickiewicza, ilustrowany recytacjami jego dzieł, starał się dać nam charaktery-

stykę tej wielkiej postaci i jej dzieła pisarskiego. Niesłusznie jednak zamyślał referent ręce nad rosyjskim okresem życia poety. Nie należy zapominać, że na tym „wygnaniu“ rosyjskim w obcowaniu i serdecznej przyjaźni z wielkimi duchami Rosji, dojrzał ostatecznie geniusz poety, czego wyrazem „Sonety Krymskie“. Prosiło się aż o zacytowanie wiersza „Do przyjaciół Moskali“.

W recytacjach pominięto szczytowe dzieło poety, jakim są „Dziady“ drezdeńskie, nie uwzględniono wykładów paryskich ani twórczości publicystycznej. Ale nie bądźmy zbyt wymagający. Kierownik literacki teatru musiał się i tak nabiedzić, nim znalazł w Olsztynie jakieś teksty z dzieł Mickiewicza.

Wieczór należałoby powtórzyć dla młodzieży szkolnej. Z. P.

Rusza fabryka zapalek w Olsztynie

Przygotowanie organizacyjne w nowopowstającej fabryce zapalek w Olsztynie zostały zakończone i w przyszłym tygodniu fabryka rozpoczyna produkcję. (B)

Sport i wychowanie fizyczne

Olsztyniacy na boiskach Polski centralnej

W Warszawie odbyły się niedawno pierwsze ogólnopolskie zawody sportowe kolejarzy. W zawodach tych uczestniczyła ekipa sportowa Olsztyna. Był to pierwszy występ sportowców okręgu Mazurskiego na boiskach centralnej Polski, z ziem odzyskanych jedynie okr. Mazurski wystawił zespół na te igrzyska.

Jak było do przewidzenia, wielkich sukcesów młody sport mazurski nie mógł osiągnąć, a wpłynął na to brak dostatecznego przygotowania oraz męczące warunki podróży z Olsztyna do Warszawy. Na usprawiedliwienie można również dodać, że startujący, z nielicznymi wyjątkami, nie brali czynnego udziału w życiu sportowym podczas okupacji.

Mimo tych wszystkich przeszkód i niedociągnięć sportowcy nasi zajęli zaszczytne miejsce, wyprzedzając w ogólnej klasyfikacji dobry zespół okr. Lubelskiego, który, po oswojeniu Lubelszczyzny, miał dosyć czasu na osiągnięcie formy.

Dobrze spisali się nasi piłkarze, zwyciężając takie drużyny, jak Warszawa i Gdansk.

Wyniki techniczne:

W biegu na 100 m, startowali Brzezinski i Białowas z zespołu mazurskiego. Białowas w pierwszym przedbiegu stracił pierwsze miejsce na korzyść Paterki z Warszawy, przegrywając o pierś. Zawiodła kondycja i brak treningu, gdyż Białowasowi nie starczyło sił na ostatnich metrach przed taśmą, Doberko

i Białowas czasem 12 sek, pokonali takich zawodników, jak Dusiecki, b. reprezentant Polski, Płaszek z Poznania i in. W biegu finałowym Daberko i Białowas nie startowali z powodu krzywdzącego orzeczenia sędziów, odnośnie do rozegrania dalszych biegów. W finale Duński uzyskał czas 12,3 sek., czyli o 0,3 sek. gorszy od najlepszego wyniku w przedbiegach.

W skoku w dal z olsztyniaków startował Brzezinski i Białowas. Wynikiem 5,95 Białowas zajął trzecie miejsce, Brzezinski wynikiem 5,55 — drugie.

W pchnięciu kulą Białowas wynikiem 11,76 m. zdobył wicemistrzostwo za Grulskim z Poznania.

W rzucie oszczepem, konkurencji, na którą najbardziej liczył zespół olsztynski, Białowas nie startował z powodu kontuzji ręki.

Zespół siatkówki w dramatycznej walce przegrał z najlepszym zespołem — Gdanskim.

Oczekiwany z zainteresowaniem mecz piłki nożnej Olsztyn—Poznan, zakończył się zwycięstwem Poznania. Do gry poprzedzonej sławą przeciwnika, który zremisował z Wisłą krakowską, Team olsztynski przystąpił bez wiary w zwycięstwo i w rezultacie przegrał 4:1.

Zespół Olsztyna występował w

składzie: Swieboda, Zweig, Białowas, Poradowski, Andrzejczak, Sienkiewicz, Jurkowski, Siwek, Szydlik, Biernat, Chrzanowski.

W drugim dniu mistrzostw rozegrano jeszcze jeden mecz z Z.Z.K. Łódź, Zwyciężyli łodzianie 6:1. Gra toczyła się z początku z przewagą Olsztyna, który jednak nie potrafił wykorzystać swej przewagi. Pierwsze 20 minut gry pokazało, jak powinna walczyć młoda drużyna, która braki techniczne uzupełnia ambicją. Następne minuty pokazały, jak się nie powinien zachowywać kapitan drużyny. Ciągłe strofowanie i wytykanie błędów kolegom w sposób nietaktowny i niekoleżeński, załamało moralnie zespół Olsztyna, co wykorzystala Łódź, lokując sześciokrotnie piłkę w bramce Olsztyna.

Cenne doświadczenie z igrzysk warszawskich nasi sportowcy wykorzystali już na swoim terenie, dowodem czego były rozegrane mistrzostwa okr. Mazurskiego.

W lekkoatletycznych mistrzostwach okr. Warszawskiego brał udział indywidualnie, jako niestowarzyszony, zawodnik sportu olsztynskiego, Białowas, zdobywając tytuł wicemistrza W.O.Z.L.A. w rzucie oszczepem. Tytuł mistrza zdobył kpt. Więclawowicz z Legii. (t. a.)

Z życia młodzieży

Barcerstwo w okręgu Mazurskim

Prace organizacyjne Zw. Harcerska Polskiego w okręgu Mazurskim w pierwszej fazie objęły przede wszystkim Olsztyn. Stworzono tutaj hufiec, który dzieli się na 7 drużyn męskich, 6 żeńskich i 1 żeńską gromadę uczniów.

Harcistrzyni, ob. Maria Osipow, która udzieliła nam szczegółowych

PRZETARG. Dyrekcja Lasów Państwowych Okręgu Mazurskiego w Olsztynie wydzierżawi w drodze przetargu pisemnego prawo rybołówstwa i użytkowania trzciny na jeziorach śródełnych tut. Okręgu.

Oferty w zalakowanych kopertach z napisem: Przetarg na jezioro . . . (nazwa), składać należy w Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie, Aleja Wojska Polskiego 13, każdego 10 i 20 dnia miesiąca do godz. 12.00, po czym nastąpi ich otwarcie o godz. 12.30 w obecności ewentualnie przybyłych oferentów.

Dokładnych informacji udziela Biuro Ub. G. w Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie.

Szpilki fryzjerki, wsuwki do włóśców stalowe, druty do robót włóczkowych, żabki do podwiązek i tp. po cenach fabrycznych poleca wytwórnie Gurtat i Wiśniowiecki, Łódź, Środniejska 37, tel. 206-48. (pap)

informacji, dumna jest z instruktorskiego zastępu Warmianek.

W dalszym etapie prace organizacyjne objęły przede wszystkim miasta powiatowe.

W dniu 18 ub. m. nastąpiło uroczyste rozpoczęcie roku harcerskiego z udziałem naczelnika harcmistrza Kierkowskiego. Jednostką organizacyjną harcerstwa w okręgu jest chorągiew mazurska, która dzieli się na hufce i drużyny.

Hufiec Olsztyn otrzymał ostatnio obszerny budynek, malowniczo położony nad jeziorem Długim przy ul. Warmińskiej. Po zakończeniu prac remontowych będą tam urządzone świetlice i pomieszczenia dla kursów instruktorskich. Podczas serii świątecznych projektuje się zorganizowanie zimowiska dla 200 druhów i 50 druhien na łolwarku pod Wartemborkiem.

Harcerstwo, opierając się o swoją głąb tradycji, owiane demokratycznym duchem nowej Polski, nie utraciło ze swojej dawnej atrakcyjności i nadal skupia w swoich drużynach szerokie rzesze młodzieży. Naczelny jego zadaniem, jak i dawniej, jest kształcenie charakterów, co osiąga specjalną metodą wychowania zespołowego. (Z)

Opuszczone obiekty

Budynek na stadionie domaga się opieki

Sport w okręgu Mazurskim rozwija się pomyślnie. W sezonie na pięknym stadionie miejskim w Olsztynie, oglądaliśmy liczne imprezy sportowe, które gromadziły znaczne rzesze widzów. Świadczyłyby to o inicjatywie i sprężystości naszych młodych organizacji sportowych, gdyby nie pewne „ale“.

Na stadionie znajduje się budynek sportowy, mieszczący rozbieralnie, łaźnie, świetlice, a nawet mieszkania prywatne, przeznaczone dla opiekuna stadionu. Cały ten obiekt znajduje się w opłakanym stanie i pozostaje bez żadnej opieki. Ostatnio „szabrownicy“ rozpoczęli już wylamywać ramy okienne i dewastować urządzenia łaźniowe. Piękne również wrażenie robią bielejące po całym stadionie porozbijane utensylia sanitarne i kanalizacyjne, wywołujące wśród publiczności złośliwe komentarze.

Najwyższy czas, aby władze sportowe zaopiekowały się cennym obiektem, na remont którego wcześniej czy później żądać będą kredytów. (Z)

Akcja przeciwpożarowa w okręgu Mazurskim

W ub. miesiącu zanotowano szereg poważniejszych pożarów w miastach i miasteczkach Okręgu Mazurskiego. W związku z tym Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwrócił się przez swych inspektorów powiatowych do władz administracyjnych, wskazując na konieczność wszczęcia zorganizowanej akcji przeciwpożarowej.

Władze administracyjne powinny dopilnować, aby strychy i poddasza domów mieszkalnych były czyszczone ze wszelkich materiałów łatwopalnych, a burmistrzowie miast powinni zająć się organizacją ochotniczych straży pożarnych, co jest całkowicie możliwe, gdyż niemal wszędzie zdolano zabezpieczyć pewne ilości sprzętu przeciwpożarowego. (B)

Egzaminy

na mierniczych przysięgłych

Z dniem 15 ub. m. wznowiła swą działalność Państwowa Komisja Egzaminacyjna na mierniczych przysięgłych z siedzibą w Warszawie.

Adres Komisji: Warszawa, Al. Stalina 36, Główny Urząd Pomiarów Kraju dla Państwowej Komisji Egzaminacyjnej na Mierniczych Przysięgłych. Konto czekowe P. K. O. Nr. 1-643 Państwowa Komisja Egzaminacyjna na Mierniczych Przysięgłych w Warszawie.

Bliższych szczegółów udziela Wydział Pomiarów przy Urzędzie Pełnomocnika Rządu R. P. na okręg Mazurski w Olsztynie, Ratusz, pokój Nr. 16a.

Abysmy nog nie lamali

Nareszcie rozpoczęto regularne oczyszczanie z lodowatej skorupy zasnieżonych schodów w tunelu u wylotu Alei Wojska Polskiego. Szkoda, że tak późno. Uniknęłyby się wielu nieszczęśliwych wypadków. (B)

OGŁOSZENIA DROBNE

Wydawnictwo „Wiadomości Mazurskich“ poszukuje aparatu telefonicznego na induktor (z korpka). Zgłaszać się do Administracji ulica Sw. Barbary 1 (przy Katedrze św. Jakóba).

W połowie października br. przybył do Olsztyna Hapt owicz Stanisław, ur. 11 stycznia 1923 r., mieszkaniec osady Narew, woj. białostockie, który po powrocie z Niemiec zamierzał tutaj osiedlić się jako rolnik-kolonista. Ponieważ od tego czasu nie daje rodzinie żadnego znaku życia, za troskani rodzice i rodzina proszą wszystkich, którzy zetknęli się z nim na terenie Okr. Mazurskiego, o wiadomość do Redakcji lub pod adresem: Hapunowicz Stanisław, Narew, pow. bielski, woj. białostockie.

Redakcja i Administracja: Olsztyn, ul. sw. Barbary 1.
Redakcja przyjmuje w godz. 11 — 13.

Administracja czynna w godz. 10 — 14.

Redaktor Naczelny: Wł. Mroczkowski.
Konto Nr. 40 w Oddz. Banku „Społem“ w Olsztynie.

CENY OGŁOSZEN: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz (najmniej 50 zł.), przy poszukiwaniu rodzin i pracy po 3 zł. za wyraz (najmniej 30 zł.). Ogłoszenia urzędowe przetargi i nekrologi: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 10 zł. Ogłoszenia reklamowe w miejscu, przeznaczonym na ogłoszenia: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 15 zł. Te same ogłoszenia w tekście redakcyjnym — po 25 zł. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmuje Administracja oraz upoważnione osoby.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA. 50 zł., kwartalna — 140 zł., roczna — 550 zł. (Prenumeratory otrzymują pismo pocztą lub odbierają w ustalonych punktach kolportażu). Z przyczyn technicznych w poniedziałki pismo narazie nie wychodzi.